

Б. СРЕЩУ АВСТРИЯ

Решение на Европейския съд по правата на човека от 28 март 1990 г.

ТЕКСТОВЕ ОТ КОНВЕНЦИЯТА: Чл. 5-3; 5-1-а; 5-1-с; 6-1; 50.

КЛЮЧОВИ ДУМИ И ИЗРАЗИ: гледане на делото в разумен срок/ законно задържане/ / справедливо удовлетворение

ЦИТИРАНИ ПРИМЕРИ ОТ СЪДЕБНАТА ПРАКТИКА В СТРАСБУРГ:

Wemhoff, 27 June 1968, Series A no 7; Ciulla, 22 February 1989, Series A no 148; Van Droogenbroeck, 24 June 1982, Series A no 50; Monnell and Morris, 2 March 1987, Series A no 115; Stoegmueller, 10 November 1969, Series A no 9; Ringeisen, 16 July 1971, Series A no 13; Matznetter, 10 November 1969, Series A no 10; Milasi, 25 June 1987, Series A no 119; Uniy Alimentaria Sanders S.A., 7 July 1989, Series A no 157; Foti and Others, 10 December 1982, Series A no 56.

РЕШЕНИЕ

По делото Б. срещу Австрия

Европейският съд по правата на човека на свое заседание, в съответствие с член 43 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи (наричана по-долу "Конвенцията") и съответните разпоредби от Правилника на Съда, в състав от следните съдии:

Ж. Кремона, председател, Тор Вилиамсон, Ф. Мачер, Б. Уолш, сър Винсент Еванс, Ш. Руссо, Е. Палм,

както и М.-А. Ейсен – секретар, и Х. Петцолд - помощник-секретар;

след закрити съвещания на 25 ноември 1989 г. и 23 февруари 1990 г.,

постановява следното решение, което бе прието на последната от горепосочените дати:

ПРОЦЕДУРА

1. Делото бе внесено в Европейския съд от Европейската комисия по правата на човека (наричана по-долу "Комисията") на 16 март 1989 г., в тримесечния срок, предвиден в член 32, т. 1 и член 47 от Конвенцията. Производството е започнало с жалба (номер 11968/86) срещу Република Австрия, подадена в Комисията на 10 януари 1986 г. в съответствие с член 25 от г-н Б., австрийски гражданин.

В своя доклад Комисията се позовава на член 44 и член 48 и на декларацията, с която Австрия признава задължителната юрисдикция на Съда. Комисията моли Европейския съд да се произнесе дали фактите по делото разкриват нарушение от ответната държава на нейните задължения по член 5, т. 3 и член 6, т. 1.

2. - 7. *[Параграфи 2-7 описват участието на жалбоподателя в процедурата, назначаването на адвокат на жалбоподателя, образуването на съдебния състав (включващ ex officio назначения съдия с австрийска националност*

(член 43 от Конвенцията) и г-н Р. Рисдал, председател на Европейския съд (член 21, т. 3 (б) от Правилника), отказа на страните от представяне на предварителни становища, разрешението за адвоката на жалбоподателя да пледира на немски език (член 27, т. 3 от Правилника), имената на лицата, които са се явили пред Съда от името на правителството, на Комисията и на жалбоподателя, и отказа на жалбоподателя името му да бъде оповестено в решението на Съда.]

ФАКТИТЕ

8. Г-н Б., австрийски гражданин, живял в Инсбрук до 1 юли 1980 г. и упражнявал там професията на застрахователен агент.

През 1979 г. той и съпругата му учредили и придобили няколко дружества в Австрия, Лихтенщайн и Швейцария. От есента на същата година до края на 1980 г. той работил като финансов консултант и от различни лица получил суми, възлизащи приблизително на 10 000 000 австрийски шилинга, за които създавал впечатление, че ще инвестира по такъв начин, че да извлече за въпросните лица печалба от 17 до 35%. Г-н Б. прехвърлил значителна част от тези средства във Федерална република Германия и Швейцария и ги използвал във връзка с дейността на собствените си компании.

1. Наказателно производство

9. На 26 юни 1980 г. полицията съобщила на прокуратурата в Залцбург своите подозрения във връзка с жалбоподателя. На 30 юни Окръжният съд на Залцбург издал заповед за обиск в апартамента на г-н Б. и офисите на една от неговите компании. На следващия ден, 1 юли, той бил арестуван и срещу него било образувано наказателно дело. След като бил разпитан на 3 юли, Окръжният съд решил да удължи предварителното му задържане по силата на член 180, ал. 1 и 2, подточки 1 до 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (виж параграфи 19 и 25 по-долу).

10. Следствието приключило на 8 май 1981 г. и на 27 май на жалбоподателя бил връчен обвинителен акт, състоящ се от седемнадесет страници. Той станал окончателен на 21 юни 1981 г., след като Апелативният съд на Линц отхвърлил подадената срещу него жалба. Г-н Б. бил обвинен в извършване, или евентуално опит за извършване, на редица престъпления, представляващи квалифициран случай на "служебна" измама по смисъла на членове 146 и 147, ал. 3 от Наказателния кодекс, и в различни нарушения на валутното законодателство.

Досието на следствието се състояло от тринадесет тома, включително повече от сто страници становища на вещи лица. Други тридесет тома били документите, които представлявали писмени доказателства.

11. Процесът продължил няколко дни, по време на които показания дали тридесет свидетели. Заседанието започнало на 9 ноември 1981 г., но на 12 ноември било отложено, за да могат да се проведат допълнителни разследвания, които били поискани най-вече от жалбоподателя. Делото било подновено едва на 15 ноември 1982 г. Протоколите достигнали цели 357 страници.

На 16 ноември 1982 г. съдът осъдил г-н Б. на осем години затвор, от които трябвало да се приспадне срокът на предварителното му задържане до този момент. Съдът го признал за виновен по 24 обвинения за квалифицирана "служебна" измама за суми, вариращи между 10 000 и 1 000 000 шилинга, както и за нарушения по седем текста от законодателството за валутния контрол. Председателят на съда обявил накратко основанията за това решение.

Подсъдимият незабавно заявил своето намерение да заведе дело за обявяване на недействителността на присъдата и да я обжалва (виж параграф 30 по-долу). Предварителното му задържане било продължено.

2. Изготвяне на съдебното решение

12. Съгласно член 270 от Наказателно-процесуалния кодекс, решението трябва да се оформи писмено в срок от четиринадесет дни (виж параграф 29 по-долу). В този случай с тази задача бил натоварен съдията М.; той не изпълнил това задължение до месец август 1985 г. (виж параграф 15 по-долу).

13. В началото на 1983 г. компетентният орган предприел мерки по разследване работата на съответния съдия и изискал от него да представи подробен отчет за всичките си висящи дела. От 1 юни 1983 г. били взети мерки за облекчаване обема на работата му (която станала предмет на подробна информация, изпратена до Европейския съд от правителството на Австрия), но тъй като решението още не било написано, на 6 февруари 1984 г. главният прокурор на Линц изискал да се започне производство за налагане на дисциплинарно наказание.

На 4 март 1984 г. Апелативният съд на Линц, заседаващ като дисциплинарен орган, издал на М. официално предупреждение като административно наказание за закъснението при написването на съдебното решение.

Съдията М. се опитал да обясни закъснението, като се позовал на своята свръхнатовареност и на лични проблеми (по-специално смъртта на баща му и сериозната операция, която претърпял синът му), както и на особената прилежност, с която изготвял решенията си.

14. Тъй като въпросният текст още не бил готов, Апелативният съд на Линц на 15 май 1985 г. решил да започне нова дисциплинарна процедура срещу М. На 1 юли 1986 г. той бил лишен от добавки към заплатата си за срок от две години. Съдията обжалвал пред Върховния съд, който отхвърлил жалбата му на 27 октомври 1986 г.

Междувременно съдийската колегия на Залцбургския окръжен съд на 4 юни 1985 г. решила да не бъдат възлагани повече нови дела на съдията М., за да му се даде възможност да се справи с натрупалите се дела и причиненото от тях закъснение.

15. На 28 август 1985 г. писменото решение на Залцбургския окръжен съд било предоставено на жалбоподателя. Той бил поискал на 5 юни то да му бъде изпратено, като на същата дата направил и искане за освобождаването му под гаранция (виж параграф 23 по-долу).

Съгласно това решение, което се състояло от 126 страници, обвиняемият бил получил чрез измама в 42 случая от 25 лица, живеещи в различни австрийски

градове, общата сума от приблизително 10 000 000 австрийски шилинга. Една значителна част от тези средства била прехвърлена във Федерална република Германия и Швейцария, в резултат на което били налице и седем нарушения на законите за валутен контрол по отношение на сумата от 8 500 000 шилинга. Обвиняемият бил оправдан по останалите обвинения.

Решението пресъздавало отново фактите по делото (виж параграф 8 по-горе) и анализирано подробно престъпленията, които съдът считал за доказани.

3. Производство пред Върховния съд

16. В рамките на предвидения срок от четиринадесет дни, жалбоподателят подал молба пред Върховния съд за отмяна на решението. Той твърдял, че Окръжният съд не е уважил неговите възражения срещу определено вещо лице и многобройните му молби за събиране на допълнителни доказателства. Същевременно той обжалвал и размера на наложеното му наказание, което според него било прекомерно високо.
17. На 14 ноември 1985 г. Върховният съд отхвърлил молбата му за отмяна на решението като неоснователна. На 19 декември 1985 г. обаче уважил частично жалбата и намалил присъдата от осем на шест години затвор.

4. Предварително задържане

18. В съответствие с австрийското законодателство на жалбоподателя била наложена мярката предварително задържане от 1 юли 1980 г., датата на неговото арестуване (виж параграф 9 по-горе) до решението на Върховния съд от 19 декември 1985 г. (членове 397, 284, ал. 3 и 294, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс - виж параграф 28 по-долу).
19. Залцбургският окръжен съд го задържал в предварителния арест за първи път на 3 юли 1980 г. по силата на член 180, ал. 1 и ал. 2, подточки 1 до 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (виж параграф 25 по-долу). Съдът обосновал решението си с опасността обвиняемият да се укрие, с възможността от сговаряне и опасността да повтори престъпленията. Г-н Б. имал основание да се страхува, че ще получи тежка присъда; той имал добри контакти в чужбина; съществувала опасност да попречи на следствието и след освобождаването му след задържане в затвора за подобни деяния, бил извършил нови престъпления.
20. На 10 септември 1980 г. Рацкамарата /Ratskammer - състав на Окръжния съд, разглеждащ предварителни въпроси/ преразгледала служебно, съгласно член 194, ал. 3 от Наказателно-процесуалния кодекс (виж параграф 27 по-долу), основанията за задържане на жалбоподателя. На заседанието той безуспешно поискал да бъде освободен. Рацкамарата решила, че съществува опасност обвиняемият да се укрие, тъй като не бил добре интегриран в обществото, имал добри контакти в чужбина и очаквал тежка присъда. В допълнение, съществувала опасност той да извърши други престъпления, защото по-рано вече бил осъждан по подобни обвинения, след което извършил нови престъпления, след освобождаването му на 9 март 1979 г. От друга страна, според Рацкамарата вече не съществувала опасност от тайно сговаряне, тъй като следствието било значително напреднало за двата месеца, през които обвиняемият бил задържан в предварителния арест. В светлината на всички

съображения Рацкамарата възприела становището, че целите на задържането не могат да бъдат постигнати с по-малко строги мерки.

Жалбоподателят бил призован да се яви пред съда на 15 октомври 1980 г., но той заявил, че не желае да представи своите аргументи преди адвокатът му да е запознал съда с всички доказателства на защитата заедно със становище, към което да бъде приложена и молба за неговото освобождаване.

21. На 5 януари 1981 г. Апелативният съд на Линц решил да удължи предварителното задържане с една година, по силата на член 193, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс (виж параграф 26 по-долу). Той се позовал на много сложния характер на следствието, дължащ се на големия брой престъпления и на факта, че се водят разследвания в чужбина, които ще хвърлят светлина върху местоназначението на прехвърлените в Швейцария средства.

На 15 април, когато се явил отново в съда, жалбоподателят повторил своите изявления от 15 октомври 1980 г. От документацията не личи да е подавал молба за освобождаване преди 1985 г. (виж параграф 22 по-долу).

След 21 юни 1981 г., когато обвинителният акт станал окончателен, предварителното задържане вече не подлежало на никакви ограничения по отношение на продължителност или служебно периодически преразглеждане от съда (член 193, ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, виж параграф 26 по-долу).

22. На 19 май 1985 г. г-н Б. подал молба за освобождаване пред Рацкамарата на Залцбургския окръжен съд. На 4 юни, след консултации със своя адвокат, той оттеглил молбата си, защото не можел да изпълни условията на гаранцията.

23. На следващия ден той подал нова молба, предлагайки да заплати гаранция от 250 000 шилинга. Той заявил, че основанията за неговото задържане вече са отпаднали, тъй като съпругата му и тяхното дете живеели в Залцбург, където образованието му щяло да му помогне да си намери работа.

На 17 юли 1985 г. Рацкамарата приела за разглеждане молбата му.

Тя отбелязала, че присъдата още не е окончателна. По отношение на основанията за предварителното задържане (виж параграф 25 по-долу, член 180 от Наказателно-процесуалния кодекс) Рацкамарата решила, че опасността да се повторят престъпленията е намаляла в резултат на продължителността на задържането на жалбоподателя, което вече продължавало пет години. Опасността от укриване обаче не можела напълно да бъде отхвърлена. По негово собствено признание, г-н Б. бил депозирал сребърни кулчета на стойност от 10 000 000 шилинга в Цюрихска банка и имал контакти в чужбина. Опасността да се укрие можела да се елиминира, като се изиска от него да плати гаранция, която Рацкамарата определила на два милиона шилинга, за което бил взети предвид последиците от престъпленията, за които бил обвинен.

24. Прокуратурата и жалбоподателят обжалвали пред Апелативния съд на Линц, който на 14 август 1985 г. потвърдил решението на Рацкамарата, но тъй като г-н Б. не бил в състояние да намери необходимите средства, той останал в затвора.

II. Вътрешно законодателство

1. Предварително задържане

25. Съгласно член 180, ал. 1 и ал. 2 от Наказателно-процесуалния кодекс, на едно лице може да му бъде наложена мярка предварително задържане, ако срещу него има сериозни подозрения, че е извършило престъпление и ако съществува опасност от укриване, от тайно сговаряне или от повтаряне на престъплението.

26. Съгласно член 193, задържането не може да продължи повече от два месеца, когато неговото единствено основание е опасността от тайно сговаряне, и не може да продължи повече от шест месеца, когато е наложено на някое от другите основания. Второинстанционният съд може обаче, по искане на съдия-следователя или на прокурора и ако трудността или обхватът на следствието го налагат, да удължи задържането. В подобни случаи максималната му продължителност е три месеца, когато мярката се основава единствено на опасността от тайно сговаряне, и една година (или дори две години, ако срокът на възможната присъда за подсъдимия е десет години или повече), когато са налице другите предвидени обстоятелства.

Според действащото законодателство до 30 юни 1983 г., след като обвинителният акт стане окончателен или бъде определена началната дата на съдебния процес, предварителното задържане, основано не само на опасността от тайно сговаряне, вече не е ограничено със срок. Според сега действащото законодателство, предварителното задържане вече не е ограничено с предвидените максимални срокове от момента на започването на съдебния процес. И преди, и сега обвиняемият има правото да подаде молба за освобождаване във всеки един момент (член 194, ал. 2).

27. По силата на членове 194 и 195 подобна молба и всяка жалба срещу решение за задържане в предварителния арест трябва да се разглежда от Рацкамарата в заседание при закрити врата, проведено в присъствие на обвиняемия или неговия адвокат. Когато обвиняемият не се възползва от тази процедура по своя собствена инициатива, задържането се преразглежда служебно два месеца след постановяването му или след изтичането на три месеца от последното заседание и когато обвиняемият няма адвокат.

Фактът, че обвинението е станало окончателно или че делото е насрочено в съда означава, че вече не е възможно преразглеждане. Решения, касаещи продължаването на задържането на обвиняемия, се вземат от Рацкамарата на закрити съвещания (член 194, ал. 4).

28. Предварителното задържане завършва най-късно, когато обвиняемият започва да излежава присъдата си, продължителността на която се намалява с времето, прекарано в предварителния арест (член 38 от Наказателния кодекс). Когато се подаде молба, чийто ефект е отлагане на влизането на присъдата в сила, например искане за отмяна (член 284, ал. 3) или жалба срещу присъдата (член 294, ал. 1), предварителното задържане на подсъдимия продължава до окончателното решение (член 397).

2. Първа инстанция и производство по обжалване

29. Съгласно изискванията на член 270, ал. 1 от Наказателно-процесуалния кодекс, съдебното решение "трябва да бъде издадено писмено в срок от четиринадесет дни от неговото произнасяне и следва да бъде подписано от председателя на съда и от секретаря".

Съгласно австрийската академична литература и съдебна практика, неспазването на този срок не води до анулиране на присъдата.

30. Решението може да бъде атакувано посредством искане за отмяна, жалба срещу присъдата или присъденото обезщетение, или и двата способа заедно (членове 280 и сл.).

Съобщението за обжалване, което трябва да се изпрати в срок от три дни от произнасяне на присъдата (членове 284, ал. 1 и 294, ал. 1), принципно има незабавен суспензивен ефект (членове 284, ал. 3 и 294, ал. 1). Основанията за подобна жалба трябва да се представят в съда в срок от четиринадесет дни от това съобщение или от известяването за писменото решение, ако то не е налице до подаване на съобщението за обжалване (членове 285, ал. 1 и 294, ал. 2).

ПРОЦЕДУРА ПРЕД ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

31. В своята жалба от 10 януари 1986 г. (No. 11968/86) г-н Б. се оплаква от продължителността на предварителното му задържане и от продължителността на наказателното дело срещу него в Залцбургския окръжен съд. Той се позовава на членове 5, т. 3 и 6, т. 1 от Конвенцията.

На 7 май 1987 г. Комисията обявява жалбата за допустима. В своя доклад от 14 декември 1988 г. (по член 31) Комисията изразява становището, че е нарушен член 6, т. 1 (единодушно), но няма нарушение на член 5, т. 3 (единадесет гласа срещу пет).

ОКОНЧАТЕЛНИ СТАНОВИЩА ПРЕД СЪДА

32. На заседанието от 20 ноември 1989 г. жалбоподателят направи искане пред Съда за установяване на нарушение от страна на Република Австрия на членове 5, т. 3 и 6, т. 1 от Конвенцията.

От своя страна правителството прикани Съда да обяви, че такова нарушение не е налице.

ПРИЛОЖИМОТО ПРАВО

I. ПРЕТЕНДИРАНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 5, т. 3

33. [...]

Жалбоподателят се оплаква, че продължителността на предварителното му задържане противоречи на тази разпоредба [член 5 т.3]. С това негово твърдение правителството не се съгласи, а Комисията го отхвърли.

A. Срокът, който се взима предвид

34. Няма спор по отношение на началния момент на срока, който следва да се вземе предвид; това е 1 юли 1980 г. - денят, когато жалбоподателят е бил арестуван (виж параграф 9 по-горе).

35. Точната дата, на която съответният срок приключва обаче, е предмет на спор.

Според правителството и мнозинството от членовете на Комисията срокът, за който става въпрос, е приключил на 16 ноември 1982 г. с произнасянето на първоинстанционното съдебно решение (виж параграф 11 по-горе).

По мнението на жалбоподателя, от друга страна, неговото предварително задържане е продължило до 19 декември 1985 г. - датата на решението на Върховния съд (виж параграф 17 по-горе), и следователно на неговото окончателно осъждане. Това становище е прието от малцинството членове на Комисията.

36. В своето решение от 27 юни 1968 г. по делото *Wemhoff*, Европейският съд е постановил, че “едно лице, осъдено от първата съдебна инстанция, независимо дали до този момент е било задържано или не, е в положението, посочено в разпоредбата на член 5, т.1 (а), която предвижда възможността за лишаване от свобода на основание “осъждане от компетентен съд”. Тази разпоредба не може да се тълкува като включваща единствено случаите на влезли в сила присъди ...”. Не може да се пренебрегне, че “вината на едно лице, задържано по време на обжалване или процедура за преразглеждане на съдебно решение, е установена в хода на съдебен процес, проведен съгласно изискванията на член 6 (параграф 9).

С оглед на факта, че член 5, т. 3 е приложим единствено в ситуацията, визирана в член 5, т. 1 (с), с която образува едно цяло (виж като най-ново и меродавно в това отношение решението по делото *Ciulla* от 22 февруари 1989 г., параграф 38), казаното от Съда по делото Вемхоф означава, че в конкретния случай 16 ноември 1982 г. е крайният момент на съответния срок.

37. Малцинството членове на Комисията изразяват становището, че Съдът трябва да преразгледа постановеното решение в светлината на последващото тълкуване на обхвата на член 5, т. 1 (а) в решението по делото *Van Droogenbroeck* от 24 юни 1982 г. и решението по делото *Monnell and Morris* от 2 март 1987 г. По тяхно мнение задържането след произнасянето на решението на Залцбургския окръжен съд на 16 ноември 1982 г. не се основава на осъждането, тъй като съгласно австрийското законодателство то не е било влязло в сила. Жалбоподателят следователно е бил задържан при условията на предварителен арест до 19 декември 1985 г. (членове 284, ал. 3, 294, ал. 1 и 397 от Наказателно-процесуалния кодекс - виж параграфи 28 и 30 по-горе).

38. Имайки предвид най-вече френския текст, думата “осъждане” или “признаване за виновен”, по смисъла на член 5, т. 1 (а) трябва да се разбира като означаваща и признаване на вината, след като в съответствие със закона е било установено наличието на престъпление, и налагането на наказание или друга мярка, включваща лишаване от свобода (виж решението по делото *Van Droogenbroeck*, цитирано по-горе, параграф 35). Решението от 16 ноември 1982 г. несъмнено отговаря на това определение.

В този контекст, “думата 'след' не означава просто, че 'задържането' трябва да следва 'признаването на вината' във времето: нещо повече, 'задържането'

трябва да е резултат, да 'следва и да зависи' от или да се явява 'по силата на признаването на вината' (ibid.).

39. Следователно е необходимо да се определи дали лишаването от свобода след 16 ноември 1982 г. отговаря на хронологическите и причинно-следствените условия, присъщи на предлога "след".

По първия пункт Съдът отбелязва, че лишаването от свобода очевидно се е случило след признаването на вината по смисъла на член 5, т. 1 (а) (виж параграф 38 по-горе).

Що се отнася до втория момент, той отбелязва, че на заседанието от 16 ноември 1982 г. съдът едновременно е признал обвиняемия за виновен, осъдил го е на осем години затвор, посочил е устно принципните мотиви за решението и е обявил, че задържането на жалбоподателя в предварителния арест ще продължи (виж параграф 11 по-горе). Вглеждайки се под повърхността и използвания език, и вземайки предвид реалностите на положението (виж решението по делото *Van Droogenbroeck*, цитирано по-горе, параграф 35), Европейският съд установява, че "причината" за продължаване на задържането в предварителния арест лежи в установяването на вината на жалбоподателя, която е произнесена в същия момент. Ако подсъдимият не бе признат за виновен, то той би бил освободен незабавно.

Нещо повече, като се вземе предвид същностната връзка между точка 3 и точка 1, буква (с) на член 5, едно лице, което е признато за виновно от първата инстанция и задържано по време на процедурата за обжалване от негова страна, не може да се счита за лишено от свобода "с цел да се осигури явяването му пред предвидената в закона институция при обосновано подозрение за извършване на престъпление" по отношение на престъплението, за което лицето е признато за виновно.

Трябва също така да се подчертае, че съществуват важни различия сред държавите-страни по Конвенцията по въпроса дали едно лице, признато за виновно от първоинстанционния съд, започва да излежава присъдата си по време на обжалването. В това отношение Съдът, подобно на Комисията, приема за разумно, че важните гаранции на член 5, т. 3 на Конвенцията не бива да бъдат поставяни в зависимост от конкретната ситуация в дадена държава.

40. В заключение: срокът който се взема предвид, тече от 1 юли 1980 г. до 16 ноември 1982 г.; следователно той е продължил две години четири месеца и петнадесет дни.

Б. Разумност на срока на предварителното задържане

41. В подкрепа на твърдението си, че не е налице нарушение на член 5, т. 3, правителството подчертава подозренията по отношение на жалбоподателя, основанията за задържането му, сложността на делото, необходимостта да се разпитат множество лица в чужбина и продължителността на присъдата, която се очаквало да получи жалбоподателят.

Комисията, от своя страна, обоснова своята позиция единствено върху добросъвестното изпълнение на задълженията им от страна на съдебните органи и сложността на делото.

42. Наличието на обосновано подозрение за извършено престъпление от страна на задържаното лице, е условие *sine qua non* за законността на продължаващото му задържане (виж решението по делото *Stogmuller* от 10 ноември 1969 г., параграф 4).

След изтичане на известно време обаче, това вече не е достатъчно; при подобни обстоятелства Съдът трябва да разгледа “основанията, които са убедили съдебните органи да решат”, че задържането трябва да бъде продължено (*ibid.*, и виж решението по делото *Wemhoff*, цитирано по-горе, параграф 12, и решението по делото *Ringeisen* от 16 юли 1971 г., параграф 104).

Когато подобни основания са “релевантни” и “достатъчни”, Съдът трябва също така да установи дали компетентните национални власти са показали “специално усърдие” при воденето на производството (виж решението по делото *Matznetter* от 10 ноември 1969 г., параграф 12).

43. Причините, посочени от австрийските съдилища като основания за техните решения за продължаване на предварителното задържане на жалбоподателя, в допълнение към тежестта на престъпленията, са: опасност от укриване, възможност за сговаряне и опасност от извършване на други престъпления.

Рацкамарата изключва опасността от сговаряне на 10 септември 1980 г., малко повече от два месеца след началото на задържането, тъй като следствието вече било напреднало достатъчно (виж параграф 20 по-горе).

44. Що се отнася до опасността от укриване на жалбоподателя, Съдът отбелязва, че след изтичането на известно време, вероятната тежка присъда, която може да бъде наложена, не е достатъчна да оправдае продължаването на задържането (виж решението по делото *Wemhoff*, цитирано по-горе, параграф 14).

Националните съдилища са се позовали и на други обстоятелства, включително липсата у жалбоподателя на социални връзки и контактите му в чужбина; освен това те са обърнали внимание и на факта, че г-н Б., който вече бил осъждан за подобни деяния, е извършил нови престъпления след освобождаването му през месец март 1979 г., което сочи, че е съществувала опасност престъпленията да бъдат повторени (виж параграфи 19-20 по-горе). Жалбоподателят не е представил никакви състоятелни аргументи по тези въпроси (виж параграфи 20 и 21 по-горе).

Нещо повече, по мнение на Съда е разумно от решението на Рацкамарата през 1985 г. да се заключи, че опасността жалбоподателят да се укрие е съществувала, когато Окръжният съд е произнесъл своето решение на 16 ноември 1982 г. (виж параграф 23 по-горе).

45. От момента, когато обвинението е станало окончателно (21 юни 1981 г.), задържането на жалбоподателя вече не е предмет на служебно периодично преразглеждане от съдебните органи (виж параграфи 21 и 27 по-горе). От своя страна г-н Б. не е подал молба за освобождаване по време на съдебното производство, въпреки че е имал право на това във всеки един момент. Независимо от това, националните органи са били длъжни да разгледат делото с необходимата бързина.

Що се отнася до следствието - продължило почти една година - Съдът се съгласява с мнението на Комисията, че съдията е проявил необходимото старание. Делото е било изключително сложно, отнася се до множество измами, а това е наложило разследване и разпити в чужбина, като е включило голям брой свидетели и е довело до съставянето и прилагането на много писмени материали.

Процесът е започнал на 9 ноември 1981 г. Отложен е на 12 ноември, за да могат да се проведат още разпити, по молба най-вече на жалбоподателя. Подновен е едва на 15 ноември 1982 г. (виж параграф 11 по-горе). Това закъснение от една година може на пръв поглед да изглежда прекалено, но "не трябва да се пренебрегва фактът, че ако, от една страна, задържаният обвиняем има право неговото дело да бъде разгледано приоритетно и с особена експедитивност, то, от друга страна, това не трябва да пречи на усилията на съдиите да изяснят напълно фактите по делото, да осигурят на защитата и на обвинението всички възможности да представят доказателства и да защитят своите позиции, да произнесат решението само след като са обсъдили дали престъпленията действително са били извършени и каква следва да бъде присъдата" (виж решението по делото *Wemhoff*, цитирано по-горе, параграф 17). От доказателствата не може да се стигне до заключението, че австрийският съд не е действал с необходимата бързина при разглеждане на делото.

46. Следователно Съдът стига до заключението, че продължителността на предварителното задържане на жалбоподателя (1 юли 1980 г. - 16 ноември 1982 г.) не може да се разглежда като необоснована или неразумна по смисъла на член 5, т. 3.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6, т. 1

47. Г-н Б. се оплаква и от цялата продължителност на наказателното производство, заведено срещу него, и в частност от времето, за което съдията М. е изготвил решението на първата инстанция. Той се позовава на член 6, т. 1 от Конвенцията: [...]

Според Комисията продължителността на производството в този случай превишава "разумния срок". Правителството оспорва това становище.

А. Срокът, който се взима предвид

48. Срокът, който трябва да се вземе предвид (което не е спорен въпрос), тече от 1 юли 1980 г. - денят, в който е арестуван жалбоподателят, до 19 декември 1985 г. - датата, на която Върховният съд е взел окончателното решение (виж параграфи 9 и 17 по-горе). Той е продължил всичко пет години, пет месеца и осемнадесет дни.

Б. Разумност на продължителността на производството

49. Разумността на дължината на производството трябва да се оценява според обстоятелствата по конкретния случай и в светлината на критериите, заложили в съдебната практика на Европейския съд (виж по този въпрос решението по делото *Milasi* от 25 юни 1987 г., параграф 15).

50. Що се отнася до сложността на делото, Съдът обръща внимание, както и Комисията, на трудностите, възникнали по време на следствието и тези, произтичащи от характера на обвиненията (виж параграфи 10-11 по-горе). Съдът отбелязва обаче, че до 16 ноември 1982 г. всички съответни показания и доказателства са били събрани, решението вече е било взето и главните мотиви за решението очертани; оставало е съдията, който е трябвало да напише решението, само да доразвие тези мотиви, след внимателно проучване на обемистата документация по делото, и да ги формулира писмено.
51. Никакви особени проблеми не възникват във връзка с поведението на жалбоподателя; нещо повече, то не е било критикувано от правителството.
52. Що се отнася до поведението на австрийските съдебни органи, Съдът не открива никакви недостатъци на етапа на предварителното следствие, нито по време на производството пред Залцбургския окръжен съд, във всеки случай до 16 ноември 1982 г., или в процедурата пред Върховния съд. Остава да се разгледа срокът, в който е написано решението, което се състояло от 126 страници (виж параграф 15 по-горе).

Написването на решението може наистина да е изисквало значителни усилия, но съдията не го е довършил до 28 август 1985 г., с други думи 33 месеца след неговото произнасяне; според жалбоподателя това представлява нарушение на член 270 от Наказателно-процесуалния кодекс (виж параграфи 12 и 29 по-горе).

53. Самото правителство счита тази ситуация за нежелателна. Въпреки това неговите представители подчертаха прекомерната натовареност на съдията М. през въпросния период. Те също така обърнаха внимание и на мерките, взети от компетентните органи: облекчаване на натовареността на съдията от началото на 1983 г. и след това завеждането на дисциплинарно дело срещу него (виж параграфи 13-14 по-горе). Те заявиха, че не са могли да предприемат по-строги мерки поради принципа за независимост на съдебната власт (член 87 от Конституцията) и системата за разпределяне на делата в съдилищата.

54. Подобно на Комисията, Европейският съд не може да приеме това становище. Едва през юни 1985 г. е решено да се спре разпределянето на нови дела за съдията М., за да му се създадат условия да навакса натрупаната работа (виж параграфи 13-14 по-горе). Въпреки отправеното му предупреждение на 4 март 1984 г., той написал текста на решението едва 17 месеца по-късно. Следващата по-строга дисциплинарна мярка му била наложена чак през 1986 г., след приключване на конкретното дело, за което става въпрос (виж параграфи 13-14 по-горе).

Имайки предвид последователната си практика, касаеща проблеми, предизвикани от свръхнатовареността на съдилищата (виж, най-скоро, решението по делото *Union Alimentaria Sanders S. A.* от 7 юли 1989 г., параграф 40), Европейският съд счита, че взетите в случая мерки са били недостатъчни и твърде закъснели, за да осигурят приключване на производството срещу жалбоподателя в рамките на разумния срок. Съдът не е длъжен да посочи кой орган носи отговорност за това забавяне, тъй като във всеки случай става въпрос за отговорността на държавата (виж, *inter alia*, решението по делото *Foti and Others* от 10 декември 1982 г., параграф 63).

55. Следователно, налице е нарушение на член 6, т. 1.

III. ПО ПРИЛАГАНЕТО НА ЧЛЕН 50

56. Съгласно член 50 от Конвенцията: [...]

Жалбоподателят е подал искане за обезщетение на материални и нематериални щети и възстановяване на разходи и разноси.

A. Материални и нематериални щети

57. Жалбоподателят поддържа, че забавянето в издаването на текста на решението го е лишило от възможността да си осигури предсрочно освобождаване още през 1983 г., което би му дало възможност да припечелва прехраната си. Той оценявал последвалата от това загуба на 70 000 шилинга месечно.

Освен това той твърди, че е претърпял нематериални щети, тъй като в продължение на 142 седмици не е могъл нито да подаде жалба по отношение на законосъобразността, нито да поиска предсрочното си освобождаване по силата на член 46, ал. 1 от Наказателния кодекс. Той оставил Европейският съд по свое усмотрение да определи размера на тази щета.

58. Правителството отговаря, че дори ако решението му е било връчено по-рано, жалбоподателят пак е щял да остане в затвора, за да излежава своята присъда. Следователно не съществува причинно-следствена връзка между предполагаемите пропуснати ползи и нарушенията, от които той се оплаква. Що се отнася до нематериалните щети, по мнение на правителството самото установяване на нарушение би било справедливо обезщетение.

От друга страна, делегатът на Комисията възприе становището, че г-н Б. е понесъл материални и нематериални щети. Забавянето в написването на основанията на решението от 16 ноември 1982 г. (тридесет и три месеца) очевидно е във вреда на жалбоподателя, доколкото същият е трябвало да остане в затвора през този период, надявайки се, че Върховният съд ще отмени решението. Делегатът поиска от Съда да присъди обезщетение по справедливост.

59. Европейският съд не вижда никаква причинно-следствена връзка между установеното нарушение (виж параграф 55 по-горе) и предполагаемите пропуснати ползи. Що се отнася до нематериалните щети, констатирането на нарушение в настоящото решение представлява справедливо обезщетение.

Б. РАЗХОДИ И РАЗНОСКИ

60. Жалбоподателят е предявил искане за възстановяване на хонорарите на адвокатите (322 413 шилинга, включително данък върху оборота) и пътните и други разноси (25 000 шилинга), свързани с процедурата пред органите на Конвенцията.

Правителството цитира таблицата за хонорарите в Австрия и прие някои от поисканите суми, а други отхвърли. Делегатът на Комисията не изрази становище по въпроса.

61. Определяйки обезщетението съгласно член 50 и съобразявайки се с критериите, които прилага във връзка с този член, Европейският съд присъжда на г-н Б. сумата от 150 000 шилинга по този параграф.

ПО ТЕЗИ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО

1. Установява, че не е налице нарушение на член 5, т. 3;
2. Установява, че е налице нарушение на член 6, т. 1;
3. Постановява, че Австрия трябва да плати на жалбоподателя за разноси и разходи сумата от 150 000 (сто и петдесет хиляди) шилинга;
4. Отхвърля останалата част от иска за справедливо обезщетение.

Издадено на английски и френски език и обявено в открито заседание в Двореца на правата на човека в Страсбург, на 28 март 1990 г.

Подпис: Ж. Кремона
председател

Подпис: Марк-Андре Ейсен
секретар

Съгласно член 51, т. 2 от Конвенцията и член 52, т. 2 от Правилника на съда, към настоящото решение се прилага следното становище на г-н Кремона:

СТАНОВИЩЕ НА СЪДИЯТА КРЕМОНА

Изпитвах известни съмнения по отношение на заключението, достигнато по член 5, т. 3 от Конвенцията, и казвам това, тъй като срокът от време, за който става въпрос, е твърде дълъг.

Но всеки случай трябва да се решава според конкретните обстоятелства. Като цяло, имайки предвид, че в това дело опасността от укриване е била съвсем реална и е била налице до произнасянето на присъдата от Окръжния съд, през който период съответните органи са показали нужното усърдие при провеждане на процесуалните действия в това твърде сложно дело, и отчитайки тежестта на другите обстоятелства, посочени в решението, аз, заедно с другите колеги, гласувах за липсата на нарушение по този текст.